

Základní poučení uchazeče o zaměstnání – podpora v nezaměstnanosti

Práva a povinnosti uchazeče o zaměstnání stanoví zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

Podpora v nezaměstnanosti

1. **Nárok na podporu v nezaměstnanosti (dále jen „PvN“) má uchazeč o zaměstnání, který**
 - a) získal v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců (dále jen „předchozí zaměstnání“) – tuto podmínku lze splnit i započtením náhradní doby zaměstnání,
 - b) požádal kontaktní pracoviště KP, u kterého je veden v evidenci UoZ, o poskytnutí PvN a
 - c) ke dni, k němuž má být PvN přiznána, není požívatelem starobního důchodu (včetně předčasného starobního důchodu).

Uchazeč o zaměstnání, kterému v rozhodném období uplynula celá podpůrná doba, má nárok na PvN, pokud po uplynutí této podpůrné doby získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 9 měsíců. Tato doba se nevychází v případech, kdy UoZ skončil zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností ze zdravotních důvodů, nebo skončil zaměstnání z důvodu organizačních změn u zaměstnavatele, nebo proto, že zaměstnavatel porušil podstatnou povinnost vyplývající z právních předpisů, kolektivní smlouvy nebo sjednaných pracovních podmínek. Současně musí být splněna podmínka celkové doby předchozího zaměstnání.

Do předchozího zaměstnání a doby 9 měsíců se nezapočítává doba důchodového pojištění získaná zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností v době vedení v evidenci UoZ a krátkodobým zaměstnáním (zaměstnání zprostředkované úřadem práce nejdéle na dobu 3 měsíců, které není pro UoZ vhodným zaměstnáním).
2. **Nárok na PvN nemá ten uchazeč o zaměstnání,**
 - se kterým byl v době posledních 6 měsíců před zařazením do evidence UoZ zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem; to platí i v případě skončení jiného pracovního vztahu z obdobného důvodu,
 - se kterým byl v době posledních 6 měsíců před zařazením do evidence UoZ zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení stanoveného režimu dočasně práce neschopného zvlášť hrubým způsobem,
 - kterému vznikl nárok na výsluhový příspěvek, a tento příspěvek je vyšší než PvN, která by mu náležela; je-li výsluhový příspěvek nižší než PvN, která by mu náležela, náleží PvN ve výši odpovídající rozdílu mezi PvN a výsluhovým příspěvkem,
 - který ke dni, k němuž má být PvN přiznána, je v právním vztahu vzniklém k výkonu nekolidujícího zaměstnání (bod 4a),
 - který ke dni, k němuž má být PvN přiznána, je v postavení některé z osob uvedených v bodě 4 písm. c) a d), k výši příjmu nebo odměny se nepřihlíží, to neplatí pro člena bytového družstva, který vykonává práci nebo činnost pro bytové družstvo mimo pracovněprávní vztah nebo je pověřen obchodním vedením bytového družstva.
3. **Rozhodným obdobím pro splnění podmínek nároku na PvN jsou 2 roky před zařazením do evidence UoZ.** Jinou výdělečnou činností se rozumí samostatná výdělečná činnost a jiná výdělečná činnost, která je dobou důchodového pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
4. **Uchazečem o zaměstnání může být fyzická osoba, která má na území České republiky bydliště a která není**
 - a) v pracovněprávním vztahu nebo ve služebním poměru, s výjimkou tzv. nekolidujícího zaměstnání. Za nekolidující zaměstnání se považuje činnost na základě pracovního nebo služebního poměru, pokud měsíční výdělek nepřesáhne polovinu minimální mzdy, nebo činnost na základě dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční odměna nebo odměna připadající na jeden měsíc za období, za které přísluší, nepřesáhne polovinu minimální mzdy. Výkon nekolidujícího zaměstnání nesmí UoZ bránit v poskytování součinnosti při zprostředkování zaměstnání a v přijetí nabídky vhodného zaměstnání,
 - b) osobou samostatně výdělečně činnou podle § 9 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění,
 - c) společníkem společnosti s ručením omezeným, jednatelům společnosti s ručením omezeným, komanditistou komanditní společnosti, ředitelem obecně prospěšné společnosti, vedoucím organizační složky zahraniční právnické osoby, členem představenstva nebo správní rady nebo statutárním ředitelem akciové společnosti, členem dozorčí rady obchodní společnosti nebo členem družstva, který mimo pracovněprávní vztah vykonává práci pro společnost (družstvo), za kterou je odměňován a jeho měsíční nebo průměrná měsíční odměna spolu s případným výdělkem (odměnou) v nekolidujícím zaměstnání přesáhne polovinu minimální mzdy,
 - d) fyzickou osobou pověřenou obchodním vedením, která tuto činnost vykonává za odměnu mimo pracovněprávní vztah a její měsíční nebo průměrná měsíční odměna spolu s případným výdělkem (odměnou) v nekolidujícím zaměstnání přesáhne polovinu minimální mzdy,
 - e) nuceným správcem nebo správcem podle zvláštního právního předpisu, prokuristou nebo likvidátorem, a to v době, kdy tuto činnost vykonává,
 - f) členem zastupitelstva územního samosprávného celku nebo jinou osobou, pokud jsou odměňováni jako uvolnění člen zastupitelstva územního samosprávného celku,
 - g) pěstounem, kterému je vyplácena odměna pěstouna podle § 47j odst. 1 písm. c) a d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí,
 - h) soudcem, poslancem nebo senátorem Parlamentu, poslancem Evropského parlamentu, prezidentem, viceprezidentem nebo členem Nejvyššího kontrolního úřadu, Veřejným ochráncem práv nebo zástupcem veřejného ochránce práv, členem Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, členem Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, členem Rady Energetického regulačního úřadu nebo členem Rady Českého telekomunikačního úřadu, členem Národní rozpočtové rady, finančním arbitrem nebo zástupcem finančního arbitra, předsedou nebo místopředsedou Rady Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství,
 - i) výdělečně činná v cizině,
 - j) studentem denního studia na střední škole, konzervatoři, vyšší odborné škole, jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky a prezenčního studia na vysoké škole (soustavná příprava na budoucí povolání), s výjimkou studenta, který v posledních 2 letech před zařazením do evidence UoZ získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců.
5. **Za náhradní dobu zaměstnání se považuje doba**
 - a) přípravy osoby se zdravotním postižením k práci,
 - b) pobírání plného invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,
 - c) osobní péče o dítě ve věku do 4 let,
 - d) osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost), pokud s UoZ trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; tyto podmínky se nevychází, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou,
 - e) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, které byla udělena akreditace Ministerstvem vnitra, nebo výkonu veřejné služby na základě smlouvy o výkonu veřejné služby, pokud rozsah vykonané služby překračuje v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu,

- f) osobní péče o fyzickou osobu mladší 10 let, která se podle zákona o sociálních službách považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost),
- g) trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény osoby po skončení výdělečné činnosti, která zakládala její účast na nemocenském pojištění podle zákona o nemocenském pojištění, pokud si tato osoba nepřivedla dočasnou pracovní neschopnost úmyslně a pokud tato dočasná pracovní neschopnost nebo nařízená karanténa vznikla v době této činnosti nebo v ochranné lhůtě podle zákona o nemocenském pojištění.
6. Uchazeč o zaměstnání, který splnil podmínky nároku na PvN, náleží PvN ode dne podání písemné žádosti o PvN nebo ode dne zařazení do evidence UoZ, pokud o PvN požádá nejpozději do 3 pracovních dnů po skončení zaměstnání nebo jiných činností uvedených v bodě 4 nebo činností, které se považují za náhradní doby zaměstnání (bod 5).
7. **Doba poskytování PvN (podpůrčí doba) činí u uchazeče o zaměstnání**
- a) do 50 let věku 5 měsíců,
 - b) nad 50 let a do 55 let věku 8 měsíců,
 - c) nad 55 let věku 11 měsíců.
- Pro délku podpůrčí doby je rozhodující věk UoZ dosažený ke dni podání žádosti o PvN.
8. **Výše PvN činí**
- v prvních dvou měsících podpůrčí doby **65 %**, další dva měsíce podpůrčí doby **50 %** a po zbývajících podpůrčí dobu **45 %** průměrného měsíčního čistého výdělku, který byl u UoZ zjištěn v posledním ukončeném zaměstnání v rozhodném období, nebo z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období přepočteného na 1 kalendářní měsíc, vykonával-li UoZ naposledy samostatnou výdělečnou činnost.
 - 45% po celou podpůrčí dobu, pokud UoZ před zařazením do evidence UoZ bez vážného důvodu ukončil poslední zaměstnání sám nebo dohodou se zaměstnavatelem (nevztahuje se na ukončení samostatné výdělečné činnosti a na ukončení více zaměstnání ve stejný den, z nichž alespoň jedno bylo ukončeno z vážných důvodů).
 - v případě, že UoZ splnil podmínku doby předchozího zaměstnání započtením náhradní doby, a tato doba byla v rozhodném období dobou poslední, nebo pokud UoZ bez svého zavinění nemůže osvědčit výši průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu, anebo nelze-li u UoZ stanovit průměrný měsíční čistý výdělek nebo vyměřovací základ, činí PvN po dobu prvních 2 měsíců **0,15násobek**, další 2 měsíce **0,12násobek**, a po zbývajících podpůrčí dobu **0,11násobek průměrné mzdy v národním hospodářství** za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházející kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN.
 - maximální výše PvN činí **0,58násobek** průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházející kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN.
9. **O PvN vydá krajská pobočka ÚP rozhodnutí, jestliže se tato podpora nepřiznává, PvN se přiznává ve výši 45 % po celou podpůrčí dobu (§ 50 odst. 3 věta druhá), jsou důvodné pochybnosti o době posledního zaměstnání podle § 39 odst. 1 písm. a), UoZ nedoložil řádně průměrný měsíční čistý výdělek nebo jsou o jeho výši důvodné pochybnosti, rozhoduje o námitkách (§ 39a odst. 3), je dán důvod pro zastavení správního řízení. V ostatních případech krajská pobočka ÚP vydá oznámení o PvN a její výši.**
10. **PvN je splatná** po nabytí právní moci rozhodnutí o jejím přiznání nebo po marném uplynutí lhůty pro podání námitek proti oznámení o jejím přiznání pozadu za měsíční období, a to nejpozději v následujícím kalendářním měsíci.
11. **PvN se neposkytuje** po dobu poskytování starobního důchodu, dávek nemocenského pojištění (nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, ošetřovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství), s výjimkou dávek nemocenského pojištění, které jsou UoZ poskytovány z účasti na nemocenském pojištění z titulu výkonu krátkodobého zaměstnání, podpory při rekvalifikaci, trvání právního vztahu vzniklého k výkonu nekolidujícího zaměstnání (bod 4a), po dobu vazby a dále po dobu, po kterou je v postavení některé z osob uvedených v bodě 4 písm. c) a d), k výši příjmu nebo odměny se nepřihlíží, to neplatí pro člena bytového družstva, který vykonává práci nebo činnost pro bytové družstvo mimo pracovněprávní vztah nebo je pověřen obchodním vedením bytového družstva.
12. **Uchazeč o zaměstnání, kterému v rozhodném období neuplynula celá podpůrčí doba** a poté získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň **6 měsíců**, má nárok na PvN po celou podpůrčí dobu. Jestliže získal dobu důchodového pojištění kratší než 6 měsíců, má nárok na PvN jen po zbývajících část podpůrčí doby. Výše PvN se stanoví z průměrného měsíčního čistého výdělku, který byl u UoZ zjištěn v posledním ukončeném zaměstnání nebo z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období.
13. **Nárok na PvN zaniká** uplynutím podpůrčí doby, ukončením vedení v evidenci UoZ, nebo vyřazením z evidence UoZ.
14. **Skutečnosti rozhodné pro přiznání a poskytování PvN uvedené v bodě 1, 2, 5, 8 a 11 je UoZ povinen doložit**, a to např. evidenčním listem důchodového pojištění, potvrzením o zaměstnání, potvrzením zaměstnavatele o výši průměrného výdělku a dalších skutečnostech rozhodných pro posouzení nároku na PvN, dokladem o výkonu jiné výdělečné činnosti, u osoby samostatně výdělečně činné potvrzením o získané době důchodového pojištění a o posledním vyměřovacím základu, pokud si tyto skutečnosti ÚP nemůže zjistit sám. V případě zaměstnání v členském státě Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru (Island, Lichtenštejnsko, Norsko) nebo ve Švýcarsku (dále jen „EU“) přenositelným dokumentem U1. **Změny těchto skutečností je povinen písemně oznámit kontaktnímu pracovišti KP nejpozději do 8 kalendářních dnů.** Při podání žádosti o PvN je UoZ povinen kontaktnímu pracovišti KP písemně oznámit, zda je v právním vztahu vzniklém k výkonu nekolidujícího zaměstnání (bod 4a) nebo zda je v postavení některé z osob uvedených v bodě 4 písm. c) a d), k výši příjmu nebo odměny se nepřihlíží, to neplatí pro člena bytového družstva, který vykonává práci nebo činnost pro bytové družstvo mimo pracovněprávní vztah nebo je pověřen obchodním vedením bytového družstva. Jestliže v průběhu poskytování PvN dojde ke vzniku právního vztahu vzniklého k výkonu nekolidujícího zaměstnání nebo k postavení některé z osob uvedených v bodě 4 písm. c) a d), k výši příjmu nebo odměny se nepřihlíží, je UoZ povinen tyto skutečnosti písemně oznámit kontaktnímu pracovišti KP nejpozději v den jejich vzniku.
15. Uchazeč o zaměstnání, který se rozhodl odejít do jiného členského státu EU s cílem hledat zaměstnání, si může zachovat nárok na PvN za podmínek stanovených v Nařízení EP a Rady (ES) č. 883/2004 a jeho prováděcím Nařízením EP a Rady (ES) č. 987/2009 (koordinaci nařízení).
16. **Uchazeč o zaměstnání je povinen vrátit PvN nebo její část**
- bylo-li příslušným orgánem rozhodnuto, že skončení jeho pracovněprávního vztahu je neplatné a tento vztah trvá i nadále, popř., že výkon jiných výdělečných činností bránících zařazení do evidence UoZ neskončil,
 - bylo-li kontaktním pracovištěm KP dodatečně zjištěno, že mu byl přiznán starobní důchod nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nejde-li o osobu schopnou výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek nebo mu byly poskytovány dávky nemocenského pojištění, s výjimkou dávek nemocenského pojištění, které jsou UoZ poskytovány z účasti na nemocenském pojištění z titulu výkonu nekolidujícího zaměstnání nebo krátkodobého zaměstnání,
 - pokud mu jeho zaviněním byla PvN přiznána a poskytována neprávem nebo ve vyšší částce, než skutečně náležela, zejména proto, že zamlčel nebo nesprávně uvedl některou rozhodnou skutečnost nebo nespínil svou oznamovací povinnost.
17. **Zjistí-li se dodatečně, že PvN byla UoZ neprávem odeprána** nebo přiznána anebo poskytována v nižší částce, než v jaké náležela, anebo přiznána od pozdějšího dne, než od kterého náležela, dodatečně se přizná nebo zvýší a doplatí. Obdobně se postupuje, bylo-li příslušným orgánem rozhodnuto, že skončení pracovněprávního vztahu nebo jiného pracovního vztahu je neplatné. Nárok na dodatečné poskytnutí PvN nebo jednotlivých splátek zaniká uplynutím 5 let ode dne, od kterého náležela nebo splátky měly být poskytnuty.
18. **Krajská pobočka ÚP ve věci podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci rozhoduje ve správním řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.**